



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKЦИИ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

**NUMERATA WYNOŚI:** Rocznie 10.0, półrocznie 5.0, kwartalnie 3.0, miesięcznie 1.0, wraz z przesyłką pocztową lub górnymaniem do domów. Zgłaszającym w trybie ogłoszeniowym, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

**CENA**  
**6 GROSZY**

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesowne ogłoszenia i wyjątkiem z bezpłatnych od a. 10 - 2 po pol. Wskazywać nadst. redakcja nie zwraca.

**CENY OGŁOSZEŃ:** Za wiersz petytowy jednosłowny lub jego miesiąc Nadziane 40-50, przed tekstem k. 40, za tekstem 3 kof. i metrów po kop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Ogłoszenie ogłoszenia po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenia kol. 20. Ogłoszenie treści mary omiatałej o 50 proc. drożej. Za dotychczasowe prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

**PRENUMERATA:** OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie kategerie, karta i bluta ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. - TELEFON Nr. 50.

## Finlandja wolna.

Gdy w roku 1910 rosyjskie ciała prawodawcze uchwały słynne prawo o rozciągnięciu na autonomiczne państwo finlandzkie ustawodawstwa „ogólnopństwowego”, był to gwałtowny zamach na samoistność tego kraju, zbliżonego do kultury skandynawskiej i zupełnie od Rosji odrębnego.

Demokratyczny sejm finlandzki, włączył rozwiązywanie, a jego uchwały i petycje nie odniosły żadnego skutku. Rosyjska prasa, rosyjscy profesoria prawa twierdziła, że Finlandja jest zwykłą prowincją Rosji.

Ale naród finlandzki, zarówno Szwedzi jak Finnowie, okazali hart woli niezłomny. Ani na chwilę nie zeszli ze stanowiska. Aleksander I i jego następcy zagwarantowali krajowi niewzruszalną konstytucję 1809 roku, otrzymaną przez naród jeszcze od krajów szwedzkich, i że prawa dla Finlandji może wydawać wyłącznie jej sejm własny, ale nigdy Duma petersburska.

Aleksander III w r. 1890 rozpoczął politykę „unifikacji”. Wielkorządca Finlandji, gen Bobrikow, postępował w Finlandzycykami, jak ze zbudowaną prowincją, pomimo, że ich lojalność była wzorowa.

Gdy manifest Mikołaja II w r. 1899 zapowiedział, iż Finlandja musi być podporządkowana prawodawstwu ogólnopństwowemu, gdy senator finlandzki, Mehelin, za swe teorie, iż Finlandja jest osobnym państwem, poszedł na wygnanie, gdy w r. 1902 Mikołaj II rozwiązał krajowe wojsko fińskie, a żaden rekrut nie stanął do wojska rosyjskiego, gdy zaczęto sciągać związki strzeleckie, padł wtedy Bobrikow z ręki morderczej patrioty.

Finlandja stawiała bierny opór, lojalny i twardy. Krótka rewolucja rosyjska w roku 1905 r. wróciła jej część praw utraconych, po to, żeby je potem jeszcze bardziej zdeptał Stojypin i trzecia Duma.

Daremnie Petersburg żądał, aby Finlandja wykonywała ustanowione dla niej przez Dumę prawa.

Cale magistraty aresztowano i oddawano sądom. Sady finlandzkie odmawiały sądenia magistratów, które spełniały przeciw przepisom krajowe. Aresztowano cale składy sądów i wlezione do Petersburga. Powracających po odbyciu kary witano w Finlandzji kwiatami, albowiem dla finlandzcyka nie miał najmniejszej wagi wyrok sądu obcego i nie była nigdy hańbiącą kara za wykonywanie przepisów prawa finlandzkiego.

Ale kraj już był w ręku sandarmów rosyjskich, prasa skrupowana, senat finlandzki obsadzony generałami z Petersburga, prowincja gubernatorami z Rosji, miasta garnizonami Mikołaja II. W Helsingforsie rozparł się na wzgórzach sobór prawosławny.

Nie była jeszcze Finlandja Polska, ale z czasem mogła nią być. Już

chciano z gub. wyborskiej uczynić „ziemię rdzennie rosyjską”, już tam prawosławie pragnęło panowania. Finlandji gotowano los zwykłych kresów rosyjskich. Sejm był niemy, jego prezes na Syberii i kraj z trwogą patrzył na wielką wojnę europejską. Żołnierza wprawdzie nie poświęcał, bo Mikołaj II jeszcze w 1904 roku wpadł na myśl aby oporna Finlandja zamiast żołnierza, dawała tylko 20 milj. marek na wojsko rosyjskie. Ale już i żołnierza od niej żądano.

Nagle w Petersburgu stał się przewrót — i Finlandja, jakby cudem odzyskała wszystkie należne sobie prawa.

Rewolucyjny rząd zrzucił cara i musiał zwalić wszystkie jego nieprawne rozporządzenia względem Finlandji; rewolucja bowiem winna być konsekwentna. Ogrędzię rządu prowizorycznego zważyło więc za jednym zamachem ustawy stołypinowskie z r. 1910 przeciw Finlandji, manifest unifikacyjny z r. 1899, sprzeciwiające się konstytucji finlandzkiej 1809 roku. Wielkie Księstwo Finlandji o mało co nie ogłosiło się republiką; rząd prowizoryczny temu zapobiegł przez przywrócenie Finlandji wszystkich jej praw.

A nawet zapowiedział rozszerzenie praw sejmowi i w jego ręce oddał cale prawodawstwo kraju i w dodatku zapowiedział przywrócenie po wojnie własnego wojska finlandzkiego. Rosjanie więc porzucają Finlandję, i ona sama będzie stanowiła o losach swoich, jako państwo autonomiczne, którym zawsze chciała być. Finlandja wytrwała w swym oporze i odzyskała to, co się jej zawsze należało. O ile w Rosji nie powróci reakcja.

Ryx

## WOJNA.

### Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. w. P.) Urzędowo 27 marca.

#### Wschodni plac boju.

Front wojsk gener. feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Przedsięwzięcia wojsk naszych pod Iluksztą zakończył wzięciem w ciągu dwu dni ostatnich 30-tu jeńców. Tyluż rosjan, wraz z karabinem maszynowym przyprowadzone wczoraj z okopów nieprzyjacielskich pod Smorgoniami.

Na południowym wschodzie od Baranowicz udaliśmy dobrze rozpoznać i energicznie przeprowadzony atak.

Stanowiska rosyjskie, położone na zachodnim brzegu Szeżary między Donowem a Labasem, zostały wzięte szturmem. 300 rosjan dostało się do niewoli, zdobyto zaś 4 karabiny maszynowe i siedm wyrzutni min.

Na zachodzie od Lucka na wschodzie od Kolesi Zloczow — Tarnopol i Brzetanami, po zaciętym ogniu, na-

cierają bataljony rosyjskie. Odparto je, zadając krwawe straty.

Front wojsk generała pułkownika arcyksięcia Józefa.

Na południu od doliny Tratusulu, nasz ogień obronny stłumił przygotowane natarcia. Oddziały rosyjskie, posuwające się na grzbiet Magyaros zostały odparto.

Front generała marszałka polnego v. Mackensena.

Nie zaszło nic godnego uwagi.

Front macedoński.

Na północnym wschodzie od Monastiru francuzi nacierali ponownie. Wiele silnych ataków odparto w walce zbliżonej. Na zachodzie od Trinowy wkroczył nieprzyjaciel do wąskiego odcinka okopu.

Zachodni plac boju.

Wskutek dżdżystej pogody, działalność bojowa była na całym froncie niezbyt wielka. Doszło do starć między strażami przednimi na drogach, prowadzących od Bapaume na północny wschód. Podobne walki odbywały się na linii Morenil—Lagnicourt, pod Equancourt i na północnym wschodzie od Peronnes. Roisiel nad strumieniem Cologne, po kilku bezskutecznych atakach obsadził wreszcie nieprzyjaciel. W lasach między Oise a Concy-le-Chateau, duże siły francuskie natknęły się na nasze zabezpieczenia, które przyczyniły im żitaczne straty i pozostawiły nieco terenu, wobec zagrażającego okrazenia.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

## Walki na Zachodzie.

### Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 27 marca:

Walki w powietrzu.

Dnia 28 b. m. podoficer Ortoly zestrzelił płaty samolot nieprzyjacielski. Dzisiaj nasze działa ochronne zestrzeliły samolot nieprzyjacielski.

Po południu:

Zdobyto na morzu samolot nieprzyjacielski.

Nasze eskadry lotnicze rzuciły 1,100 kilogramów pocisków na fabryki w Diedenhofenie i w dolinie Brieg, jak również na stację Conflans.

Front macedoński.

Wszystkie zdobyte przez nas na północ od Monasteru ważne stanowiska pozostają w rękach naszych.

### Komunikat rosyjski.

PETERSBURG, Urzędowo donoszona, dnia 27 marca:

Front zachodni.

W kierunku na Lidę odebraliśmy, po szeregu przeciwaataków na bagnety, w okolicy wsi Zaberezyna, rowy, zdobyte dzięki przez nieprzyjaciela. Stanowiska dawną przyprowadzono.

Front kaukaski

W nocy na 28 bm. rosyjskie strażnice przednie wtargnęły do rowów

# Teatr „Paryski”

Dziś we czwartek dnia 29-go Marca 1917 roku.

## „Karykatury”

znakomita komedia A. Klei-  
lewskiego w wykonaniu naj-  
lepszyc sił amatorskich.

[ Dochód przeznaczony na rzecz niezamożnych słuchaczy  
Uniwersytetu i Politechniki.

nieprzyjacielskich pod Hatarna Ta-  
tvana.

W kierunku na Kars—Sizrin wy-  
parły oddziały rosyjskie, po walce  
16-godzinnej, Turków ze stanowisk  
pod Dhareze, zajęty Aliabad, o pięć  
wiorst od Kerindu i rozpoczęły wal-  
kę z dywizją turecką pod Kerindem.  
Droga, którą cofają się Turcy, jest  
pokryta wozami amunicyjnymi i  
zwłokami.

W kierunku na Chaniku wojsko  
nasze zajęło dnia 17 bm. miasto Ke-  
rind, zburzone i spalone przez tur-  
ków.

Nieprzyjaciel opuścił stanowiska  
w pobliżu wsi Charir. Pościg nie-  
przyjaciela trwa w dalszym ciągu.

### Komunikat angielski.

Główna kwatera donosi dnia 27  
marca:

Wojska nasze zajęły Roisel. Dziś  
rano zaatakowały znaczne oddziały  
nieprzyjacielskie nasze stanowiska  
pod Beaumetz-les-Cambrai i wtarg-  
nęły do wsi, zostały jednak odpar-  
te z zajętej miejscowości przez nasz  
kontr-atak, pozostawiając na placu  
wielu poległych i kilku jeńców. W  
ciągu dnia poczyniliśmy dalsze po-  
stępy na froncie, wynoszącym i pół  
mili, na południo-zachód i na zachód  
od St. Mein. Ataki nieprzyjacielskie  
w pobliżu wymienionej miejscowo-  
ści zostały odparte.

### Wódz naczelny.

STOKHOLM, 28 | 8. Donoszą tutaj  
z Petersburga: Gen. Aleksiejewa mian-  
owano wodzem naczelnym wszyst-  
kich sił zbrojnych Rosji. Naczelny  
wódz frontu zachodniego gen. Ewert,  
otrzymał dymisję. Następcą jego mian-  
owano gen. Leszczyckiego.

### Kozacy wierni.

ROTFERDAM, 28 | 8. Kozacy a-  
murscy zawiadomili ministra wojny  
Guczkowa, że wojsko amurskie do-  
chowa wierności nowemu rządowi.  
Podobne depeze nadeszły od dowód-  
ców wojska z okręgu irkuckiego, oraz  
od załogi Władywostoku.

### Losy rodziny cesarskiej.

STOKHOLM, 28 | 8. „Russkaja  
Wola” donosi, że rodzina cesarska,  
natachmiast po powrocie dzieci ce-  
sarskich do zdrowia, wysłana będzie  
do Anglii, pod osobistym dozorem  
ministra sprawiedliwości. Członkowie  
rodziny cesarskiej udadzą się koleją  
Murmańska, do miasta portowego  
Romanowa, a stamtąd pod eskortą  
wojennych statków rosyjskich prze-  
wiezieni będą do Newcastle. Książę  
Michał Meklemburski wypuszczony  
zostaje z więzienia. W. ks. Michał  
Aleksandrowicz tymczasowo jest ge-  
neralnym inspektorem kawalerji.  
Wszyscy inni wielcy książęta utra-  
cili dotychczasowe swoje rangi.

### Usunięcie w. ks. Mikołaja.

Jak już w krótkości donosiliśmy,  
w. k. Mikołaja Mikołajewicza usu-  
nięto z dowództwa naczelnego armji  
rosyjskiej. Rząd tymczasowy

zawiadomił w. księcia, że wskutek  
abdykacji Mikołaja II go podpisana  
przez byłego cesarza nominacja w.  
księcia na wodza naczelnego nie po-  
siada znaczenia.

### Badanie ciekawych doku- mentów.

BERNO, 28 | 8. Do dzienników lüğ-  
duńskich donoszą z Petersburga: Spe-  
cjalna komisja pod przewodnictwem  
ministra Kereńskiego ma się zająć  
szczegółowym zbadaniem wszystkich  
dokumentów, dotyczących się ster-  
dwońskich.

### Dalsza wojna czy poddanie się?

AMSTERDAM, 28 | 3. Po krótkiej  
naradzie ministra wojny z gen Kor-  
niłowem, postanowiono, że ten osta-  
tni ma osobiście udać się na zebranie  
wydziału robotników i żołnierzy  
i wytłumaczyć delegatom, że muszą  
wybierać pomiędzy dalszym ciągiem  
wojny lub poddaniem się Niemcom,  
i że wojna będzie niemożliwa, jeśli  
w dalszym ciągu szerzyć będą agi-  
tację między żołnierzami a narodem,  
który uchylił się od zapisywania się  
na pożyczkę wojenną.

### „Republika”.

GENEWA, 28 | 3. W Petersburgu  
partja kadetów pod wodzą Milukowa  
zaczęła wydawać swój organ specjal-  
ny pod nazwą „Republika” dla przygo-  
towania wyborów powszechnych  
do konstytuancyi Myślą przewodnią  
tej publikacji, skierowanej szczegó-  
lnie przeciw wpływom posła Czehej-  
dzego, będzie, aby w konstytuancie  
dać przewagę żywiołom umiarkowa-  
nych republikanów.

### Chwila bieżąca.

— Bonar Law oświadczył, że dzien-  
ne wypadki Anglii w czasie od 11  
lutego do 31 marca wynoszą 181 i pół  
milionów franków.

— Rodiczew przybył w sobotę do  
Helsingforsu i został powitany owa-  
cyjnie przez ludność tamtejszą.

— Ks. Jusupow, który przebywał  
w Rosji południowej przybył po o-  
trzymaniu amnestji w sprawie zabój-  
stwa Rasputina, do Piotrogradu.

— Rodzina cesarska jest zupełnie  
opuszczona, pozbawiona nawet lekar-  
skiej pomocy dla chorych dzieci.

— Rząd prowizoryczny polecił Kie-  
renskiemu przesłuchanie ex-cesarzo-  
wej.

— Nowy minister finansów Teresz  
ozenko zajął się przedewszystkiem  
planem nowej, wielkiej pożyczki ro-  
syjskiej.

— Aresztowanych pod zarzutem  
zdrady stanu ministrów i innych oso-  
bistości wybitnych ma być rozstrzy-  
gnięty jaknajprędzej.

### Organizacja — to nasza siła!

### Co słyszał nowego?

#### Stara prawda.

W pismach szwajcarskich poja-  
wiła się w ostatnich dniach pod po-  
wyższym tytułem, następująca no-  
tafka:

18 sierpnia 1869 r. odbyło się w  
Rapperswilu, nad jeziorem zurych-  
skim, uroczyste odsłonięcie kolumny  
marmurowej, wystawionej przez pola-  
ków żyjących zagranicą, w setną rocz-  
nicę Konfederacji Barskiej. Na ko-  
łumnie umieszczono napis: „Nieśmier-  
telny geniusz Polski, po stuletniej  
walce z przemocą, jeszcze nie zwy-  
ciężony, zwraca się na wolnej ziemi  
helweckiej z odzewem do boskiej i  
ludzkiej sprawiedliwości”.

Wówczas rząd francuski zaznaczył  
swoją współudział w tej uroczystości  
na łamach swego paryskiego organu,  
następującymi słowami: „Państwo ro-  
syjskie jest zarzewiem ciągłego nie-  
bezpieczeństwa dla Europy, musi ono  
bowiem s osownie do swojej natury  
przed ciągle naprzód i daty, do zni-  
szczenia Turcji i Austrii, jeśli nie  
chce, by je zmuszono ustąpić i od-  
dać Polskę i ziemie ruskie”.

#### Stosunek do Chin.

Prasa petersburska i moskiewska  
omawia coraz częściej stosunek  
nowego rządu do Chin. Pisma podają  
komentarze obszernie, tyjące się  
sprawy przyszłego stosunku, jaki po-  
winien zapanować pomiędzy obu pań-  
stwami. Na razie niewiadomo jeszcze  
jakie formy przybierze ten przyszły  
stosunek, tyle jednak pewne jest już  
obecnie, iż zanosi się na niemałe  
zmiany natury nie tylko dyplomatycznej,  
lecz i ekonomiczno-politycznej.  
Inicyatywa do tego miała wyjść od  
Milukowa, który znów działa w poro-  
zumeniu z decydującymi kołami po-  
litycznymi japońskimi.

#### Małżeństwo W. Ks. Michała.

Zamiar poślubienia morganatycz-  
nie pani Wulfertowej, która dla  
Wielkiego Księcia rozwiodła się ze  
swym mężem inżynierem, wywołał  
obawę „skandalu” na dworze carskim  
i opozycje cara. Zgodę na małżeń-  
stwo otrzymał W. Ks. Michał za  
wpływem carowej matki, której był  
ulubieńcem, ale pod warunkiem, że  
wyjedzie zagranicę i tam będzie żył  
z żoną, to też od r. 1911 mieszkał z  
Natalją Siergiejewną hr. Brassow w  
Paryżu. Gdy po kilku miesiącach z  
Paryża nie uprzedziwszy dworu,  
ochciał z żoną wrócić do Rosji, na  
granicę, na komorze w Wierzbolowie  
pułkownik żandarmerji Miasojedow  
(ten sam, który w czasie obecnej  
wojny został powieszony za zdradę  
i szpiegostwo, oznajmił mu, że on,  
Wielki Książę, może przejechać gran-  
nicę, ale jego małżonka — nie. W.  
Ks. Michał udał się więc sam do Pe-  
tersburga, ale nie tam nie znalazł,  
gdzby car Mikołaj tymczasem wyje-  
chał do Jałty na Krymie i tam niko-  
go nie przyjmował. Później małżon-  
ka W. Ks. Michała otrzymała pozwo-  
lenie powrotu do Rosji, ale na dwor-  
ze carskim nigdy jej nie przyjęto.

Jednym z najbliższych osobistych przyjaciół W. Ks. Michała jest książę Jussupow, który zamieszany był w aferę zamordowania Rasputina. Daje to pewną podstawę do przypuszczenia, że może W. Ks. Michał nie był obcy zupełnie wypadkom, które poprzedziły wybuch rewolucji w Petersburgu. Zresztą uchodził on zawsze za przyjaciela Francji i Anglii, nawet bardzo zapalonego, a obecnie, źródła koalicyjne czynią zęń pospiesznie nawet zwolennika prądów „lewicowych“, konstytucyjnych, nawet republikańskich.

### „Przesadne żądania“.

Z telegramów petersburskich nadesyłanych do paryskiego „Tempsa“, wynika, że związki robotnicze, które w zakresie władzy państwowej stanęły obok wydziału wykonawczego Dumy i rządu tymczasowego, nadzwyczaj utrudniają położenie przesadnymi żądaniami. Wielkie przeciwnictwa opinii między kierującymi dziś osobami w Petersburgu i Moskwie, grożą niebezpieczeństwem wytworzenia się otwartej walki, co wielce może zaszkodzić sprawie rewolucji. W Petersburgu ludzie umiarkowanego kierunku zdolali wzmoocnić do pewnego stopnia swe stanowiska, w Moskwie jednak panują naogół robotniczy i dowodzący krawców lewicą. Komitet rewolucyjny socjalistyczny, będący w opozycji w stosunku do komitetu Dumy, pracuje wszelkimi siłami, aby zgromadzenia narodowe (konstituanta) zwołane było do Moskwy.

## Z Warszawy.

### Z Wyzd. Wykonawczego przy R. S.

Na ostatnim posiedzeniu Rady Stanu wice-marszałek zreferował sprawozdanie z wydziału wykonawczego który w okresie sprawozdawczym odbył 5 posiedzeń, na których między innymi:

- 1) zaakceptowano wniosek komisji, dotyczący opinii, co do projektu rządu okup. niemieckiej nowego rozporządzenia w sprawie języka urzędowego w zarządach miast i Radach miejskich,
- 2) przyjęto wniosek departamentu pracy, dotyczący ogłoszeń niemieckiej Centrali robotniczej, w kwestii odżywiania robotników, udających się na roboty do Niemiec,
- 3) przekazano sprawę podjęcia starań o rozłożenie opieki nad jeńcami polakami w Turcji departamentowi spraw politycznych,
- 4) postanowiono wyasygnować komendzie legjonów polskich na trzecią dekadę m. marca, z sum, ofiarowanych Tymczasowej Radzie Stanu na potrzeby wojska polskiego, mk. 12,000 jako dodatek na utrzymanie legjonistów,
- 5) postanowiono przedstawić władzom memorjał w sprawie rekwizywacji tryskaczy oraz wysłać delegację w sprawach rekwizywacji do Łodzi.

# KRONIKA

## Burza śniegowa.

We wtorek rano rozochmurzyły się błękity, rozjaśniło się słońko, zaczęło nas złościć swymi promieniami, zdawało się, że wiosna ku nam idzie.

Lecz zwoadnicze promienie już około godz. 11 przed południem schowały się za obmury, zimny wiatr powiał od strony zachodniej, powoli deszcz, jak gdyby kto kropidłem skropił ulice Częstochowy, wreszcie prąd deszczowy zyskiwał na sile, a o godz. 6 po południu śnieg zaczął przysypać jezdnie i chodniki przy domach.

Zrazu lekki śnieg szybko przetrworzył się w śnieżyce, która pokrywała grubą warstwą ulice. Około godz. 9 wieczorem śnieg niesiony silnym wiatrem zachodnim uniemożliwił przejście.

Przed północą silny wiatr zaczął zginać gałęzie drzew, trząsł obciążonymi śniegiem drutami telefonicznymi i telegraficznymi, wreszcie runęły pierwsze stupy na placu przed b. cerkwią. Za nimi kładły się pokotem stupy w ul. Panny Marji naprzeciw kościółka Im. Marji, gdzie w niedalekiej odległości zatarasowały ruch uliczny dwa stupy, padając w szerzą ulicy.

Kilka słupów, jak np. przy domu mieszczącym zakłady naszego „Goi-ca“ słupek zламаł się, uderzając z siłą o sztyd firmy „Z. Bartelski“ i gnąc go jak papier. Słupek na chodniku przy domu nr. 32 w ul. Panny Marji rzucony został siłą o balkon drugiego piętra.

Przechodnie, powracający przed północą narażeni byli na okaleczenia i porażenia prądem elektrycznym, który niby błyskawice raz wraz wystrzelał z porwanych drutów.

### Jak wyglądała Częstochowa we środę.

Gdy częstochowianie przebudzili się wczoraj rano, ujrzeli wspaniałą krajozawstwo zimowy, którego pomimo długotrwałej i ostrej zimy nie mieliśmy możliwości widzieć.

Jezdnie i chodniki zrównane i zasypane śniegiem tworzyły białą po wierzchnię puchu, który napozór wyglądał ślicznie, a jednak poczynił nam wielkie straty.

Środkiem alei nie próbował nikt nawet przejść. Licznie połamane drzewa całe i gałęzie uszły ogrodzy, czyniąc ogromne straty ogrodnikom.

Wskutek reparowania przerwanych przewodników, ulica Panny Marji na przestrzeni od ul. Teatralnej do b. cerkwi po stronie prawej dla ruchu kołowego była zamknięta, a ruch pieszy był znacznie utrudniony.

### Burza w okolicy.

Ta sama śnieżyca, która szalała nad Częstochową nawiedziła bliższą dalszą okolicę naszego miasta i jak otrzymujemy z różnych stron wiadomości wyrządziła szczególnie duże szkody w lasach, gdzie całe szeregi drzew iglastych leżą połamane, a w sadach owocowych pokładły się ku ziemi jabłonie i grusze.

Drogi są tak zasypane, że ci którzy przybyli do miasta, wpadali niejednokrotnie w pułapki, wjeżdżając bezwiednie do stawów i dolów głębokich posypanych śniegiem. Ktokolwiek wyrusza ze wsi zabiera łopaty, nie chcąc narażać się na niemożliwość wydotostania się ze śniegu.

W wielu wsiach okolicznych zdarzyły się wypadki zaginięcia dzieci, a nawet osób starszych, które nie mogły dotrzeć do progów chat własnych.

### Dzisiejsze przedstawienie akademickie.

Dziś więc, 29 b.m. w teatrze „Paryskim“ częstochowianie mają sposobność dać dowód, jak leży im na sercu sprawa naszych przyszych filarów społeczeństwa, kształcących się w obecnych nader ciężkich warunkach, w wyższych uczelniach stolicy, często bez żadnej pomocy, cierpiąc niedostatek i przebojem wyzercupującym siły, zmuszeni dążyć do wytkniętego przez siebie celu.

Istniejące częstochowskie koło akademików w miarę środków stara się użyć dołę swych towarzyszy potrzebujących pomocy materialnej udzielając im zapomóg, na które pieniądze czerpią z dochodów, urządzając przez nich wieczornic, oraz przedstawień amatorskich.

W tym celu gono studentów po przyjeździe do rodzinnego miasta na ferie świąteczne w dniu dzisiejszym urządziła własnymi siłami przedstawienie, na którym odegraną zostanie komedia W. Kisielewskiego p.t. „Karykaty“.

Zarówno sztuka, jak i cel sprawy, że publiczność tłumnie pospieszy na to widowisko, sypiąc grosz ofiarny, który z lichwą zostanie zwrócony przyszłemu pokoleniu.

### Kupony karty żywnościowej.

Dotychczasowe kupony karty żywnościowej ważne są jeszcze tylko do soboty d. 31 marca do tego więc dnia posiadacze kuponów mogą nabywać odpowiednie artykuły żywnościowe w sklepach detalicznych Deputacji, gdyż od poniedziałku 2-go kwietnia obowiązywać będą nowe kupony.

### Przed odczytem niedzielnym

(sylwetka prelegenta).

W dniu 1 kwietnia przyjeżdża do naszego miasta, w celu wygłoszenia odczytu, zasłużony badacz na polu krajoznawstwa polskiego p. Aleksander Janowski, prezes Warszawskiego Tow. Krajoznawczego.

Wspomniany badacz należy do twórców krajoznawstwa naszego. Dzięki jego „Wycieczkom po kraju“ rozwinęła się u nas turystyka, a za nią i inne działy krajoznawstwa, koncentrujące się w później stworzonym przez tegoż uczonego Tow. Krajoznawczym.

W roku 1918 p. Al. Janowski z ramienia Tow. Krajoznawczego zwiedził Amerykę, a specjalnie rozrzucone tam kolonie polskie, którym poświęcił osobną rozprawę. Ostatnio wreszcie wprowadził krajoznawstwo do szkoły średniej, jako przedmiot odrębny, tak bardzo potrzebny w naszych stosunkach.

Zarząd Częstoch. Oddziału Pol. Tow. Krajoznawczego, zapraszając tego znakomitego badacza i niezrównanego prelegenta do naszego grodu, sądzi, iż mieszkańcy Częstochowy zainteresują się tematem odczytu (ziemia rodzinna) i złożą hołd przez tłumną swą obecność na prelekcji, zasłużonemu pracownikowi na polu poznania Polski.

Bilety na odczyt wcześniej nabywać można w cukierni p. Jackowskiej, a w dniu odczytu do godz. 7 przy wejściu na salę (sala Straty Ogniowej).

### Z odczytu o „pedologii“.

W dniu 25 b.m. w lokalu II Koła P. M. S. im. św. Józefa odbył się odczyt ks. prof. Peche o pedologii.

Pedologia zajmuje się wszelkimi objawami natury dziełającej: fizycznej, moralnej, duchowej i umysłowej jednym słowem ma na celu rozwój

DOKTOR MEDYCYNY

**Paweł Broniatowski**

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

ChOROBY SKÓRNE I DRÓG MOCNO-  
WYCH.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.  
Panie od 12—1 po południu.

duchowy i fizyczny, przeprowadzony w sposób naukowy i umietyjny.

Nauka ta korzysta z całej dostępnej jej wiedzy ludzkiej, a mianowicie z badań nad dziećmi pedagogów, filozofów, lekarzy psychiatrów, ka planów i pracowników, postępuje się obserwacją i doświadczeniem we wszystkich stronach rozwoju dziecka.

Oprócz tego bada cechy wrodzone i nabyte, przyczyny ich i skutki. Badania te odbywają się metodą: biograficzną, statyczną, doświadczalną, przy tej ostatniej stosując także pomiary ciała.

Oto na czym głównie polegają te badania: a) biograficzne—na notowaniu przejawów życia umysłowego dzieci i ich świadomości w różnych latach życia, b) statyczne układa się kwestionariusze, odnoszące się do rozwoju umysłowego dzieci w różnorodnych kierunkach kształcenia i takie rozsyła się szkołom i wychowawcom, następnie z otrzymanych odpowiedzi, przez zestawienie i porównanie, wysuwają się pewne wnioski ogólne, c) doświadczalne po-

legają na dowolnym wywoływaniu zjawisk w życiu psycho-fizycznym dziecka, d) pomiarowe, jak nazwa wskazuje, zasadzają się na pomiarach różnych części ciała, dla przekonania się o no malym lub anormalnym rozwoju organizmu.

Bogaty treścią swój odczyt prelegent zakończył uwagą, że pedagogia dzisiaj znajduje się dopiero w początkowym rozwoju i że od nauczycieli doby obecnej należy wymagać nie tylko powołania zawodowego i praktyki t. zw. rutyny, ale także konkretnej wiedzy pedagogicznej w kierunku pedagogicznym.

Ludomir S.

### Z koncertu w Paryskim.

Wczorajszy wieczór, urządzony staraniem zespołu muzycznego cukierni Jackowskiego, a złożony z rodziny Rappaportów, cieszących się sympatją i życzliwością u stałych ich słuchaczy, na którym atrakcją była p. Rajśka, udał się pomyślnie. P. Rajśka, obdarzona głosem dziwnym w śpiewie swoim wykazała dobrą szkołę, co uwydatniło się w odśpiewanych z finezją: arji z Tra-

viaty Verdiego, walcu Felixa i innych—cieszyła się też wyjątkowym powodzeniem i nagrodzoną—została kwiecim.

Zastuszonemi oklaskami darzono również Hele Rappoport za wypowiedziany z odczuciem wiersz Stowackiego—„Matka i dziecię”. Miecio—wielonaczelnista, jak zresztą cała rodzina Rappaportów jest muzykalnie uzdolniony, za odegrane wigo na fisharmonji, pianinie, flecie i skrzypcach utwory Chopina, Liszta i innych oklaskiwano ich serdecznie, co im się tym bardziej należy, że to co umięją zawiądczają przeważnie samym sobie.

Występy małej Doruni nie można brać na serio—z łatwiotkich i wolno granych pięciopalcówek wynioskować można jednakże, że przy odpowiednim kierunku dziecko może z czasem grać dobrze.

b—mol.

### Kto da więcej?

W administracji naszego „Gońca” jest do nabycia piękny, starej roboty złoty piarścionek upiękuszony kamieniami, za który dają rb. 58. kop. —

## Ofiary:

N. N. składa rb 2. kwit 135 dla staruski Martynowskiej ul. Stradomska d. Buczkowskiego i dla chorej Szczępcik rb. 2 kwit 136 ul. Jasnogórska № 10

## Ugłoszenie.

Obliczenie energii elektrycznej spożytkowanej przez konsumentów stacji elektrycznej po dzień 1-ym kwietnia 1917 odbywać się będzie podług stawek następujących:

- 1) przy taryfie pojedynczej, za kilowatgodzinę M 0, 80 f.
  - 2) przy taryfie podwójnej:
    - a) taryfa wysoka, t. j. wieczorna dla oświetlenia, za kilowat godzinę 0, 80 fen.
    - b) taryfa niska, t. j. dzienna, dla sily dla motorów do pomp za kilowat godzinę 0, 55 „
- dla motorów do celów przemysłowych i fabrycznych za kilowatgodzinę 0, 45 „

Stała opłata miesięczna przy stosowaniu liczników zвычайnych M. 2, 00

Stała opłata miesięczna przy stosowaniu liczników na taryfe podwójną M. 4, 00

Przy obliczeniu energii elektrycznej spożytkowanej dla sily do celów przemysłowych i fabrycznych będzie stosowane ustępowstwo w stosunku do ilości zużytej energii. Wysokość ustępowstwa zostanie ogłoszona w ciągu miesiąca kwietnia r. b.

Częstochowa, 24. marca 1917.

MAGISTRAT

Knoblauch.

## Ogłoszenie.

Zauważyliśmy, że rozmaite firmy oraz instytucje używają herbu miasta, bez zezwolenia Magistratu. Wobec tego zwracamy uwagę, że w każdym wypadku należy uzyskać piśmienne pozwolenie Magistratu.

Częstochowa, dnia 23. marca 1917.

MAGISTRAT

Nadburmistrz

Knoblauch.

## Sprzedż Sądowa.

W piątek dn. 30 Marca o god. 11 przed południem ul. Panny Marji Nr. 12 w podwórzu (gdzieindziej za fantowane będą licytował i partje słomkowych kapeluszy, czapek, kapeluszy filcowych, futrzanych garniturów, mebli i 80 butelek wina.

Gawlik

Komisarz Sądowy.

Sprzedżono pasport, przepustkę i kartę uwolnienia z zagranicy na nazwisko Aleksandra Bednarka oraz rb. 3-50 Doroży osobiste: proszę włożyć do puski. Adm Gońca pieniądze można patrymić.

## Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od niedzieli 25 do czwartku 29 Marca

Jedno z najwybitniejszych arcydzieł sezonu!

## „i któż niema krzyża i cierpień...”

Niezrównany pod względem treści, wykonania i wystawy dramat życiowy w 6-ciu aktach. W roli głównej nowa gwiazda kinematograficzna

Egęda Hissen.

Zwracamy uwagę Pań na kostiumy, wykonane, dla bohaterki dramatu według ostatniej mody przez „Zjednoczone domy mód: Gerona, Prager i Hausdorf.”

Na Scenier

## Przez wdzięczność

Komedja w 1-ym akcie, E Lubowskiego.

## Stanisław RUMSZEWICZ

adwokat przysięgły

w Częstochowie ul. Piękna (dawniej Cerkiewna) № 4 (pierwsze piętro nad b. biurem adresowem).

Przyjmuje od 2—3 po poł.

## Krawiecka Pracownia garderoby męskiej

W. Włażczyńskiego

w Częstochowie, ul. Panny Marji № 50. Poleca Sz. Panom swój skład gotowych ubrań jako to: Palta, garnitury marynarkowe spodnie Specjalny dział ubrań uczniowskich dla wszystkich szkół i klas. Na czasie!!! Pracownia uskutecznia wszystkie przeróbki, reperacje, czysci i odświeża wszelką garderobę szybko i po umiar. cenach.

## Nowość! Podwiązki patentowane

D. R. G. M. przez rząd Ces.-Niem. Grätchen, na Niemcy i Królestwo Polskie, są nie do porównania do gumy dzisiejszej, która zaraz ulga zepsuciu. Wycalazek ten jest bardzo praktyczny, gdyż podwiązka jest elastyczna, a preto nigdy się nie wyciąga. Nabywać można w leższych sklepach galanteryjnych. Hurtowa sprzedaż w fabryce u S. SZAJI ul. P. Marji Nr. 32.

## „MUCHY”

najlepiej prenumerować wprost z Redakcji, Warszawa, Hoża 36.

Kwartalnie 2 rb. wraz z przesyłką. Wieloletnie „MUCHY” b. wesołe.

Naczynia kuchenne  
wyroby blaszanne towary  
żelazne

poleca W. Nowicki

dawniej W. Stajewski ul. P. Marji 38.

Reumatyzm artretyzm, ból głowy i wszelkie inne choroby leczą skutecznie masaż elektryczny Teatralna 34 II-gie piętro m. 6 od 12 do 4-6j po południu

Sprzedam fortepian w nowym stanie ulica Szkolna 8a, mieszkanie Wolfkiego. 176—

Kupię gramofon w dobrym stanie. Wiad. w „Gońcu” 189—

Pierwszorzędna Chudejanki Pracownia GORSETÓW

„JÓZEFY”

Nagrodzona Medalem

CZĘSTOCHOWA, ul. P. Marji 46. róg Szkolnej Nr. 1. gorsety kroji paryskich i wiedeńskich higieniczne i do wyrównania figury szelki do prostego trzymania blusostsze, pasy i t. d. Pranie, reperacja i przebarbianie. — Ceny umiarkowane. 1447

Redaktor — wydawca F. D. Wilkoszewski

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”.